Talousvaliokunta

Torstai 16.6.2022 klo 12.00—13.30

Läsnä
puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11)
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (4 osittain)
jäsen Matias Mäkynen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6) (6 osittain)
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11)
varajäsen Kai Mykkänen kok (4, 5) (6 osittain)
varajäsen Riitta Mäkinen sd (7, 8, 9, 10, 11) (6 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Teija Miller
valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 9 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Toimenpidealoite polttoaineklausuulin sallimisesta julkisissa kilpailutuksissa
Toimenpidealoite TPA 70/2022 vp

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Asia on saapunut valiokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 85/2022 vp
Valiokunnan lausunto LiVL 24/2022 vp

Lisäselvitys HE 85/2022 vp TaV 16.06.2022 työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto liite A 4
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta liite B 4

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- työ- ja elinkeinoministeriö, liite

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Perustelujen 7. kappaleen viimeisen virkkeen sanat ”fossiilisesta dieselistä” korvattiin sanoilla ”fossiilisista polttoaineista” ja virkkeeseen lisättiin sanat ”siihen tähtääviä investointeja”.

Ed. Sankelo ehdotti pj. Grahn-Laasosen ja ed. Vallinin kannattamana, että mietintö saisi vastalauseesta ilmenevän sisällön. Äänestyksessä Sankelon ehdotuksesta mietintöluonnosta vastaan mietintöluonnos voitti äänin 7—6 (0 tyhjää).

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Mietintöön jätettiin vastalause: kok

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuljetusyritysten määräaikaisesta polttoainetuesta

Hallituksen esitys HE 92/2022 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuljetusyritysten määräaikaisesta polttoainetuesta liite A 5

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Perustelujen 9. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Valiokunnan saaman selvityksen mukaan polttoaineen raju hinnannousu on aiheuttanut (liikenneluvan alaisen) kuljetusalan lisäksi vastaavia kielteisiä vaikutuksia myös kevyttä polttoöljyä käyttävillä toimialoilla. Myös näiden alojen voidaan katsoa olevan yhteiskunnan huoltovarmuuden kannalta merkityksellisiä. Tästä syystä valiokunta katsoo, että myös kevyttä polttoöljyä käyttäviä toimijoita on syytä tukea.”

Valiokunnan lausumaehdotus korvattiin lausumaehdotuksella: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii pikaisesti hallituksen selvityksen ja tarvittaessa esityksen siitä, onko varatun määrärahan puitteissa mahdollista tukea niitä kevyttä polttoöljyä käyttäviä toimijoita, joille esityksen kuljetustuki ei tällä hetkellä kohdistu, ja tekee myös tarvittaessa notifikaation komissiolle.”

Ed. Sankelo ehdotti pj. Grahn-Laasosen ja ed. Vallinin kannattamana, että mietintö sais vastalauseesta ilmenevän sisällön. Äänestyksessä Sankelon ehdotuksesta mietintöluonnosta vastaan mietintöluonnos voitti äänin 7—6 (0 tyhjää).

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Mietintöön jätettiin vastalause: kok ja ps

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (KOM(2022) 71 lopullinen)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 35/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (KOM(2022) 71 lopullinen) liite A 6

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 14.6.2022 jaetun lausuntoluonnoksen.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Perustelujen 2. kappaleeseen lisättiin uusi 3. virke: ”Riittävän ennakoivan vastuullisuuslainsäädännön merkitys on entisestään korostunut nykyisessä epävakaassa geopoliittisessa tilanteessa.”

Perusteluihin lisättiin uusi 4. ja 5. kappale:

”4) Talousvaliokunta pitää valtioneuvoston tapaan tärkeänä edistää sääntelyratkaisuja, joihin on koottu ihmisoikeuksia, työelämän oikeuksia ja merkityksellisiä haitallisia ympäristövaikutuksia sääntelevät kansainväliset sopimukset, ja täsmennetty miltä osin niiden velvoitteet tulee huomioida yritystoiminnassa.” ”5) Talousvaliokunta tukee direktiivin tavoitetta edistää siirtymää kohti hiilineutraalia taloutta. Ilmastonmuutoksen torjunta tulisi esityksen mukaisesti sisällyttää yrityksille säädettävään huolellisuuden velvoitteeseen. Huolellisuuden velvoitteen tulisi Pariisin ilmastosopimuksen mukaisesti pyrkiä rajoittamaan maapallon keskilämpötilan nousu enintään 1,5 asteeseen. Myös raportointivelvollisuus tukee tavoitetta.”

Ed. Holopainen esitti vpj. Kososen kannattamana, että perustelujen 5. kappaleeseen lisätään viimeinen virke: ”Talousvaliokunta korostaa, että vaikuttavuuden saavuttamiseksi on samalla tärkeää, että vastuullisuus toteutuu riittävän laajasti, eikä ehdotettu sääntely jää so-

veltamisalaltaan liian kapeaksi.” Äänestyksessä ed. Holopaisen ehdotuksesta lausuntoluonnosta vastaan ed. Holopaisen ehdotus voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Ed. Holopainen esitti vpj. Kososen kannattamana, että perustelujen 6. kappaleeseen lisätään viimeinen virke: ”Samaan aikaan on kiinnitettävä huomiota siihen, että vaikuttavan säätelyratkaisun tulee olla riittävän velvoittavaa.” Äänestyksessä ed. Holopaisen ehdotuksesta lausuntoluonnosta vastaan ed .Holopaisen ehdotus voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Perustelujen 7. kappaleen loppuun lisättiin virkkeet: ”Toisaalta lausuntokierroksella on esitetty, että riittävän huolellisuuden arvioiminen edellyttää aina tilannekohtaista arviota ehkäisevien toimenpiteiden asianmukaisuudesta. Toisaalta ehdotuksessa ei ole huomioitu kuinka vahingonkorvausvastuu jakautuisi tilanteessa, jossa direktiiviehdotuksen mukaisia velvollisuuksiaan laiminlyönyt alihankkija on toimittanut tuotteita tai palveluita useille eri EU-maassa toimiville yrityksille.”

Perustelujen 10. kappaleen 2. virkkeeksi lisättiin: ”Toisaalta osa asiantuntijoista pitää ehdotettua osaa sääntelyn keskeisenä osa-alueena ja nykyisellään liian kapeana.”

Perustelujen toiseksi viimeiseksi kappaleeksi lisättiin: ”Talousvaliokunta pitää tärkeänä edistää esitettyä lainsäädäntöä. Direktiiviehdotus tukee hallitusohjelman tavoitteita yritysten yhteiskuntavastuun edistämisestä. Ehdotus yhdenmukaistaisi Euroopan unionin alueella toimivia yrityksiä koskevaa sääntelyä ja pyrkisi varmistamaan yrityksille tasavertaiset kilpailuolosuhteet. Talousvaliokunta pitää valtioneuvoston tapaan tärkeänä, että direktiiviä koskevat neuvottelut etenevät ja sääntely tulee voimaan unionissa lähivuosina. On keskeistä, että sääntely muodostaa kokonaisuutena yritykselle selkeän toimintaympäristön.”

Ed. Sankelo ehdotti pj. Grahn-Laasosen kannattamana, että perustelujen kappaleen 12 sana "pyrkiä" vaihdetaan muotoon "vaatia". Äänestyksessä ed. Sankelon ehdotuksesta lausuntoluonnosta vastaan lausuntoluonnos voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Ed. Holopainen ehdotti vpj. Kososen kannattamana, että perustelujen 12. kappaleen viimeisen virkkeen loppuun lisätään: " ja jos tämä ei ole mahdollista, on varmistuttava siitä, että kansallinen yhtiö- ja erityislainsäädännön soveltamiseen perustuva nykytila voitaisiin säilyttää. Äänestyksessä ed. Holopaisen ehdotuksesta lausuntoluonnosta vastaan lausuntoluonnos voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Ed. Sankelo ehdotti pj. Grahn-Laasosen kannattamana, että pohjaan lisätään toiseksi viimeinen kappale:"Direktiivin 26 artikla säätää yrityksen johdon velvollisuudesta huolehtia 4 ja 5 artiklan mukaisten huolellisuustoimien toteutuksesta sekä sidosryhmien ja yhteiskunnan olennaisen palautteen ottamisesta riittävästi huomioon päätöksenteossa. Ei kuitenkaan ole selvää, miten artiklan sisältö suhtautuu yrityksen johdon yleiseen vahingonkorvausvastuuseen ja huolellisuusvelvoitteeseen. Koska sääntely on päällekkäistä olemassa olevan sääntelyn kanssa, talousvaliokunta näkee, että artiklan poistaminen tarpeettomana selkeyttäisi direktiivin sisältöä.” Äänestyksessä ed. Sankelon ehdotuksesta lausuntoluonnosta vastaan lausuntoluonnos voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 49/2021 vp

Valiokunnan lausunto TaVL 45/2021 vp
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 15/2022 vp
Liiteasiakirja Komission ehdotus LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

Talousvaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 15/2022 vp - U 49/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

Sihteeri esitteli pohjaehdotuksen valiokunnan kannanotoksi, jonka mukaan talousvaliokunta korostaa aiemmin antamassaan lausunnossa (TaVL 45/2021 vp – U 49/2021 vp) esitettyjä näkökohtia ja yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Ed. Vallin ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kannanottoon lisätään sanat "ja siihen sisältyvässä eriävässä mielipiteessä". Äänestyksessä ed. Vallinin ehdotuksesta pohjaehdotusta vastaan pohjaehdotus voitti äänin 8—3 (1 tyhjä).

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Talousvaliokunta korostaa aiemmin antamassaan lausunnossa (TaVL 45/2021 vp – U 49/2021 vp) esitettyjä näkökohtia ja yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 48/2021 vp

Valiokunnan lausunto TaVL 38/2021 vp
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 16/2022 vp
Liiteasiakirja Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi; KOM(2021)558 lopullinen

Talousvaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 16/2022 vp - U 48/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

Sihteeri esitteli pohjaehdotuksen valiokunnan kannanotoksi, jonka mukaan talousvaliokunta viittaa aiempaan lausuntoonsa (TaVL 38/2021 vp – U 48/2021 vp) ja korostaa tuossa yhteydessä esitettyjä ehdotusta koskevia kriittisiä arvioita ja sääntelyn ongelmakohtia. Talousvaliokunta pitää ongelmallisina erityisesti ehdotettua sitovaa energiankulutuksen tavoitetta, vuosittaista sitovaa julkisen sektorin energiankulutuksen vähentämistavoitetta

sekä julkiselle sektorille asetettavaa peruskorjausvelvoitetta. Talousvaliokunta korostaa, että Suomen tulee edellyttää, että sääntely ottaa huomioon kansalliset olosuhteet, ilmastotoimien kustannustehokkaan kohdentumisen ja teknologianeutraliteetin lähtökohdat eikä vaaranna sähköistymis- ja ilmastotavoitteiden toteuttamista.

Kannanoton loppuun lisättiin virke: "Ehdotettua korjausvelvoitetta ei voida pitää julkisen talouden kannalta kestävänä, kustannustehokkaana eikä oikeasuhtaisena tapana energiatehokkuuden lisäämiseksi, ja Suomen tulee suhtautua ehdotukseen erittäin kriittisesti."

Ed. Vallin ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kannanottoon lisätään sanat "ja siihen sisältyvässä eriävässä mielipiteessä". Äänestyksessä ed. Vallinin ehdotuksesta pohjaehdotusta vastaan pohjaehdotus voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Talousvaliokunta viittaa aiempaan lausuntoonsa (TaVL 38/2021 vp – U 48/2021 vp) ja korostaa tuossa yhteydessä esitettyjä ehdotusta koskevia kriittisiä arvioita ja sääntelyn ongelmakohtia. Talousvaliokunta pitää ongelmallisina erityisesti ehdotettua sitovaa energiankulutuksen tavoitetta, vuosittaista sitovaa julkisen sektorin energiankulutuksen vähentämistavoitetta sekä julkiselle sektorille asetettavaa peruskorjausvelvoitetta. Talousvaliokunta korostaa, että Suomen tulee edellyttää, että sääntely ottaa huomioon kansalliset olosuhteet, ilmastotoimien kustannustehokkaan kohdentumisen ja teknologianeutraliteetin lähtökohdat eikä vaaranna sähköistymis- ja ilmastotavoitteiden toteuttamista. Ehdotettua korjausvelvoitetta ei voida pitää julkisen talouden kannalta kestävänä, kustannustehokkaana eikä oikeasuhtaisena tapana energiatehokkuuden lisäämiseksi, ja Suomen tulee suhtautua ehdotukseen erittäin kriittisesti.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

9. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 59/2021 vp

Valiokunnan lausunto TaVL 40/2021 vp
Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 14/2022 vp
Liiteasiakirja Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Talousvaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 14/2022 vp - U 59/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

Sihteeri esitteli pohjaehdotuksen valiokunnan kannanotoksi, jonka mukaan talousvaliokunta viittaa aiemmin antamassaan lausunnossa esitettyihin näkökohtiin (TaVL 40/2021

vp – U 59/2021 vp) ja korostaa, että uusiutuvan energian sääntelyssä keskeistä on turvata laaja raaka-ainepohja ja teknologianeutraaliteetin lähtökohta. Sääntelyn tulee mahdollistaa ja edistää siirtymää hiilineutraaliin talouteen ja sähköistymiskehitystä, mukaan lukien vetytalouden mahdollisuuksia.

Ed. Vallin ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että kannanottoon lisätään sanat "ja siihen sisältyvässä eriävässä mielipiteessä". Äänestyksessä ed. Vallinin ehdotuksesta pohjaehdotusta vastaan pohjaehdotus voitti äänin 7—5 (0 tyhjää).

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Talousvaliokunta viittaa aiemmin antamassaan lausunnossa esitettyihin näkökohtiin (TaVL 40/2021 vp – U 59/2021 vp) ja korostaa, että uusiutuvan energian sääntelyssä keskeistä on turvata laaja raaka-ainepohja ja teknologianeutraaliteetin lähtökohta. Sääntelyn tulee mahdollistaa ja edistää siirtymää hiilineutraaliin talouteen ja sähköistymiskehitystä, mukaan lukien vetytalouden mahdollisuuksia.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 17.6.2022 klo 11.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen